

Betænkning

over forslag til lov om forskningsråd og Planlægningsrådet for Forskningen.

(Afgivet af udvalget angående videnskabelig forskning den 4. maj 1972).

Udvalget har behandlet lovforslaget i 9 møder og har herunder haft et samråd med undervisningsministeren og med handelsministeren. Undervisningsministeren har endvidere skriftligt besvaret en række spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Danske Studerendes Fællesråd, Erhvervsarkivet, rektor ved Århus universitet, rigsarkivar Johan Hvidtfeldt og Rigsbibliotekarembedet.

Under de nævnte samråd med undervisningsministeren og handelsministeren har udvalget fået en redegørelse for planerne vedrørende en integration af Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd (DTVF) og Statens teknisk-videnskabelige Fond (STVF) i den foreslåede rådsorganisation. Handelsministeren har herunder oplyst, at det udvalg under handelsministeriet, der beskæftiger sig med den teknologiske servicevirksomhed, forventes at ville afgive betænkning omkring 1. juli 1972. Dette udvalgsarbejde vil kunne få afgørende indflydelse på DTVFs og STVFs fremtidige arbejdsopgaver.

Det er udvalgets opfattelse, at det ville være ønskeligt, at et teknisk-videnskabeligt forskningsråd inddrages direkte under den nu fastlagte organisatoriske ramme, såfremt en tilfredsstillende ordning kan opnås for så vidt angår den teknologiske servicevirksomhed under handelsministeren. Undervisningsministeren har over for udvalget givet tilsagn om, at spørgsmålet om en justering af det foreliggende lovforslag for så vidt angår det teknisk-videnskabelige forskningsområde optages til behandling i den kommende folketingssamling samtidig med behandlingen af handelsministerens for-

slag om den teknologiske servicevirksomhed.

Udvalget har indgående drøftet betydningen af, at der på grundlag af det foreliggende lovforslag søges etableret en nærmere kontakt mellem folketing og det foreslåede Planlægningsråd for Forskningen. Udvalget ønsker i denne forbindelse at understrege betydningen af, at folketingets forskningsudvalg gøres bekendt med forskningsrådenes og Planlægningsrådets alternative indstillinger og får lejlighed til at udtale sig om disse indstillinger. Ligeledes vil det være ønskeligt, om Planlægningsrådet udarbejder diskussionsoplæg, der kan indgå i prioriteringsdebatten. Herunder må medtages en orientering om de vigtigste tendenser i udviklingen i udlandet og Danmarks relationer hertil.

Det er udvalgets opfattelse, at der på baggrund af ovennævnte indstillinger og debatoplæg bør afholdes orienterende møder mellem folketingets forskningsudvalg og Planlægningsrådet. Herved muliggøres, at udvalget kan være fyldigt orienteret om forskningsopgaverne, ligesom der herved skabes grundlag for overvejelser af de hensyn, der knytter sig til ønsket om en samfundsorienteret forskning.

Udvalget understreger betydningen af, at folketinget i de kommende år får tilstrækkelig baggrund for at vurdere mulige teknologiske udviklingstendenser og den stilling, man skal tage hertil.

Det er på samme måde af betydning, at alle muligheder for, at offentligheden i stigende grad kan orienteres om forskningens problemer, overvejes.

På baggrund af denne forventede udvidede aktivitet for forskningsudvalget henstiller udvalget til undervisningsministeren,

Bet. o. lovf. vedr. Planlægningsrådet for Forskningen.

at man løbende får tilstillet statistiske oplysninger vedrørende forskningen, idet man ikke finder det tilfredsstillende at skulle afvente det statistiske materiales offentliggørelse, som ofte først sker på et sent tidspunkt.

I en tid, hvor det internationale samarbejde i stigende grad gør sig gældende, lægger udvalget på samme måde vægt på, at der fremtidig tilstilles udvalget fyldige oplysninger om, hvorledes Danmark kan bidrage til et øget internationalt forsknings-samarbejde, og hvilken betydning dette samarbejde har for det danske samfund.

Det er for udvalget afgørende, at det kommende Planlægningsråd for Forskningen bliver et organ for en samlet langsigtet planlægning af den danske forskningsindsats, og udvalget har forstået på ministeren, at den i lovforslagets § 4, stk. 5, indeholdte bestemmelse, hvorefter Planlægningsrådet har til opgave at udtale sig om forskningsrådenes budgetforslag, ikke virker indskrænkende på Planlægningsrådets muligheder for at indgive indstillinger om alle offentlige bevilgninger til forskningsformål og deres prioritering.

Udvalget har fra undervisningsministeren fået en redegørelse for omfanget af det arbejde, der pålægges medlemmerne af rådene. Man finder, at der er tale om en anselig arbejdsbyrde, og ville finde det ønskeligt, om der kunne etableres en ordening, hvorefter der ydes en form for kompensation til det institut eller den læreanstalt, der i større eller mindre omfang må afgive forskere til rådsarbejde.

Der har under udvalgets drøftelser været enighed om, at den sekretariatsmæssige bistand for rådene bør udbygges, således som det også er nævnt i ministerens fremsættelsestale og i bemærkningerne til lovforslaget. Udvalget har under et besøg i forskningssekretariatet fået en orientering om det nuværende sekretariatsarbejdes omfang, og man finder, det vil være en forudsætning for, at lovforslaget kan virke efter hensigten, at der sker en styrkelse af det fremtidige sekretariat.

Udvalget finder, at der til styrkelse af forskningsadministrationen bør ske en nær integration mellem sekretariatet under Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Forskningssekretariatet, og har på mini-

steren forstået, at en sådan integration kan gennemføres administrativt.

Ministeren har over for udvalget bekræftet, at også han lægger afgørende vægt på, at den sekretariatsmæssige bemanning styrkes.

I denne forbindelse henstilles til overvejelse, at man til styrkelse af sekretariatets virksomhed på ad hoc-basis for kortere eller længere tid til sekretariatet knytter personer, der i kraft af deres erfaringer fra forskningsarbejde har særlige forudsætninger for at kunne yde en indsats. Samtidig hermed sikres, at sekretariatet får en bredere kontaktflade udadtil. Endvidere skal udvalget i denne forbindelse pege på betydningen af, at forskningsinstitutionerne virker for, at resultaterne af den forskning, der udføres, bringes til offentlighedens kundskab, således at de flest mulige kan drage nytte heraf.

Undervisningsministeren har i sin forelæggelsestale understreget, at det ville være ønskeligt, at andre brugergrupper end de traditionelle aftagere får reelle muligheder for at bestille og udnytte forskningsresultater.

Udvalget er enig med ministeren heri og vil henlede opmærksomheden på, at det på lidt længere sigt må tilstræbes, at den centrale forskningsorganisation kommer til at virke som et organ, der kan udlicitere relevante forskningsprojekter til interesserede forskere og dermed formidle kontakten mellem en udvidet brugerkreds og forskningen.

Udvalget har henstillet til undervisningsministeren, at man får lejlighed til at udtale sig om de nærmere regler for beskikkelse af medlemmer til forskningsrådene og Planlægningsrådet for Forskningen samt om rådernes virksomhed, som undervisningsministeren i henhold til lovforslagets § 6 skal fastsætte. Undervisningsministeren har erklæret, at han vil være indforstået med at forelægge udvalget disse bestemmelser til udtalelse, forinden de sættes i kraft.

I forbindelse med de fremtidige regler for beskikkelse af medlemmer til rådene ønsker udvalget dog allerede på nuværende tidspunkt at give udtryk for, at man finder, at medlemmerne bør beskikkes for en kortere periode end de nuværende 5 år, således at

den nødvendige fornyelse fra aktive forskere sikres.

Ligeledes ønsker udvalget at tilkendegive, at der ved disse reglers udformning bør sikres alle forskergrupper lige muligheder for beskikkelse til forskningsrådene uanset ansættelsessted. Det er udvalgets opfattelse, at forskningsinstitutioner uden for de højere læreanstalter i videst muligt omfang må sikres indstillingsret til forskningsrådene.

I henvendelsen fra rektor ved Århus universitet er der bl. a. udtrykt ønske om, at

det præciseres, at de funktioner, der hidtil har været varetaget af Rask-Ørsted fondet, fortsat kan varetages på en betryggende måde. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget vil fondets arbejdsopgaver kunne varetages af forskningsrådene, og udvalget lægger vægt på, at disse opgaver, der har internationalt samarbejde som hovedformål, for fremtiden videreføres af forskningsrådene.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* uændret.

Holst, formand.	Anken.	Camre.	Poul Dalsager.	Frode Jakobsen.	Orla Møller.
Inge Fischer Møller.	Morten Lange, næstformand.	Kristine Helberg.	Knud Bro.	Bendix.	
	Ellen Strange Petersen.	Arne Christiansen.	Johan Philipsen.		
	Raunkjær.	Samuelsen.	K. Helveg Petersen.		